

RAHVUSVAHELISED TEGEVUSED – STRATEEGILINE LÄHENEMINE

EFSA rahvusvaheliste tegevuste strateegiat kirjeldav dokument

Koostatud Roomas Itaalias
29. jaanuaril 2009

Allkirjastanud

Diána Bánáti
Esimees

Rahvusvahelised tegevused – strateegiline lähenemine

1. 2006. aastal oli Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) juhatuse üks olulisimaid soovitusi EFSA rahvusvaheliste tegevuste edasine arendamine. Soovitus anti asutamismääruse artikli 61¹ alusel tehtud välishinnangu aruandest² lähtuvalt.
2. EFSA juhatuse 2008. aasta 18. detsembril vastu võetud Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) strateegiline plaan aastateks 2009–2013 määratleb kõige olulisemad muutuste tegurid, sh üleilmastumise, kasvava innovatsiooni, jätkusuutlikkuse probleemide ja kliimamuutuse ning sotsiaalsete ja poliitiliste muutuste küsimustes, koos võimalike mõjudega EFSA tööle tulevikus. Nendele küsimustele tähelepanu pööramiseks tõstetakse raportis esile vajadus suurema rahvusvahelise sidususe ja koostöö järele.
3. EL on toiduainete ja jookide valdkonnas maailma suurim eksportija ja maailmas suuruselt teine importija ning oluline põllumajanduskaupade kaupleja.³ Üleilmne kaubandus, suurenev reisimine ja migratsioon on kõik sellised tegurid, mis võivad kaasa aidata uute või uuesti esilekerkivate riskide rahvusvahelisele levikule (näiteks BSE). Toidu ja söödaga seotud riskide üleilmset iseloomu rõhutab toidu- ja sööda kiirhoiatussüsteemi 2007. aasta statistika⁴, kui ühendusse imporditud toidu ja sööda kohta saadi umbes 7300 teadet. Üleilmne kaubandus pole väljakutseks mitte ainult riski haldajatele, vaid see tõstab esile ka riski hindajate rahvusvahelise koostöö vajaduse.
4. EFSA peab lõpetama ühe oma ülesannetest, mis puudutab riskihaldurite abistamist Euroopa tasandil ja liikmesriikides, et kaitsta tervist ja säilitada usaldusväärsust Euroopa toiduvarustuse suhtes. Põhitegevuse toetamiseks peab EFSA rahvusvahelisel tasandil tegutsema täies mahus, olema teadlik üleilmsetest väljakutsetest toiduohutuse valdkonnas, suutma identifitseerida uusi riske, koguda, võrrelda ja vahetada teavet ja andmeid, olles teadlik üksteise suhtlusest, rajades vastavat koostööd ja sidusust nii rahvusvaheliste kui ka kolmandate riikide organisatsioonidega.
5. EFSA lähenemise arendamine oma rahvusvahelistes tegevustes võtab arvesse enda tegevusi reguleerivat juriidilist ja institutsionaalset konteksti. Asutamismääruse artiklites 22 ja 23 esitatud üldmissiooni ja ülesannete täitmiseks ning oma põhitegevuse täideviimiseks vajab EFSA võimalust ligi pääseda kõige laiaulatuslikumale üleilmsele saadaolevale riski puudutava teadusteabe- ja andmete baasile ning olema kaasatud rahvusvaheliselt tunnustatavate riskihindamise meetodite koostamisse ja kasutamisse. Artikkel 23⁵ näeb ette, et EFSA peab pakkuma teaduslikku ja tehnilist abi, kui komisjon seda soovib. Eesmärk on parandada EFSA missiooni valdkondade raames koostööd ühenduse ja taotlejariikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikide vahel. Artiklid 33.1 ja 33.2 näevad ette, et EFSA peab tegema koostööd taotlejariikide, kolmandate riikide või rahvusvaheliste institutsioonidega, et koguda, võrrelda, analüüsida ja kokku võtta olulisi

---

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2002. aasta 28. jaanuari määrus (EÜ) nr 178/2002 kehtestab toiduseaduse üldpõhimõtted ja -nõuded, asutab Euroopa Toiduohutusameti ja kehtestab protseduurid toiduohutuse küsimustes.

² EFSA juhatuse soovitus, mis tuginevad hinnangutel EFSA tegevustele, on esitatud artiklis 61 178/2002.

³ Peamised kaubanduspartnerid on USA, Euroopa riigid, mis ei kuulu ELi, Venemaa, Hiina, Brasiilia, Argentiina, Vietnam (allikas: CIAA 2006. aasta andmed ja trendid).

⁴ ⁴ artikkel 50.3 178/2002, vaata: http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

⁵ Art. 23.i. – peab pakkuma teaduslikku ja tehnilist abi, kui komisjon seda soovib. Eesmärk on parandada EFSA missiooni valdkondade raames koostööd ühenduse ja taotlejariikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikide vahel.

teaduslikke ja tehnilisi andmeid oma missiooni valdkondades⁶. Artikkel 49⁷ esitab EFSA-le erinõudmise teha koostööd riikidega, kes on sõlminud kokkuleppe Euroopa Ühendusega, mille põhjal nad on vastu võtnud ja kohaldanud ühenduse õigusakte (näiteks EFTA-EEA riigid).

6. Lisaks näevad ette muud Euroopa juriidilised sätted ja poliitika raamistikud EFSA koostööle kolmandate riikide või rahvusvaheliste organitega, näiteks ühinemiseelsed programmid, ühislepingud Euroopa Ühenduse ja USA vahel, et rajada koostööd teaduslike ja tehniliste probleemide valdkonnas, lepped teaduslike ja tehnilise koostöö kohta jne.

7. Paljudes toidu- ja söödaohutuse, fütosanitaarsetes ja sanitaarsetes valdkondades on Euroopa Komisjonil institutsionaalne ja juriidiline kompetents esindada Euroopa Ühendust rahvusvahelistel foorumitel. Komisjoni valitsuste läbirääkimistel, näiteks OIE, IPPC, EPPO, OECD, WTO, WHO ja FAO organisatsioonides raamivad toe teaduslikes ja tehnilistes küsimustes need juriidiliselt ja institutsionaalselt määratletud kohustused. Oluline on, et komisjoni ja seega Euroopa seisukohti kinnitab tugev, teaduslik ja tehniline tugi, mille koostamisel on täielik ülevaade rahvusvahelisest teabest, faktidest, andmetest ja riskihindamise praktikatest.

8. Riskihindamist ja muid hindamismeetodeid ning andmete ja muu teabe kogumist ning analüüsi korraldavad rahvusvahelised komiteed ja teised institutsioonid. Neid institutsioone, kes tegutsevad FAO/WHO, OECD, OIE ja IPPC all, kasutatakse rahvusvaheliste soovitatajana ning nemad toetavad lõplikult rahvusvahelises kaubanduses kasutatavaid standardeid. Oluline on, et need peegeldaksid täielikult riskide hinnanguid, sest need puudutavad Euroopat ja on selge vajadus Euroopa panusele sellistesse hinnangutesse ja kasutatavatesse riskihindamise meetoditesse. EFSA peab oma volituste ja institutsionaalse raamistikuga kooskõlas suutma panustada rahvusvahelistesse riskihindamise tegevustesse ja nendest õppima ning olema täielikult rahvusvahelise teaduskogukonnaga sidustatud.

9. EFSA on juba koostanud strateegia koostööks liikmesriikidega⁸, mille kohta tegi institutsioon juhatusele hiljuti ka vahekokkuvõtte.⁹ Sellest tegevusest saadud kogemus aitas EFSA-l mõelda võimaliku koostöö üle ka rahvusvahelisel tasandil.

10. Pikaajaliselt tegutsenud organisatsioonina on ajakohane, et EFSA määratleks oma visiooni ja olulisimad eesmärgid seoses oma rahvusvaheliste tegevustega. Oma esimese kuue tegutsemisaasta jooksul on EFSA juba loonud eesmärgipäraselt tihedaid sidemeid nende organisatsioonidega kolmandates riikides ja rahvusvahelisel tasemel, kelle tegevused on muuhulgas ka sellised, mis on EFSA valdkonna seisukohast olulised ja kes loovad individuaalseid kontakte olulisimate teadlastega üle maailma.

11. Selle dokumendi eesmärk on pakkuda strateegilist lähenemist EFSA rahvusvahelistele tegevustele ja formuleerida organisatsiooni eesmärgid ja prioriteedid, et ühildada praegune töö ning defineerida tuleviku algatused.

EFSA eesmärgid oma rahvusvahelistes tegevustes

⁶ Art. 33.1. Asutus otsib, kogub, võrdleb, analüüsib ja võtab kokku olulised missiooni valdkondade teaduslikud ja tehnilised andmed. Eriti hõlmab see nende andmete kogumist, mis puudutavad: (a) toidu tarbimist ja individide kokkupuudet ohtudega, mis on seotud toidu tarbimisega; (b) bioloogilise riski juhtumit ja levikut; (c) toidu ja sööda saasteaineid; (d) jääke.

Art. 33.2. Esimese lõike tähenduses teeb ametiasutus tihedat koostööd kõikide organisatsioonidega, kes tegutsevad andmekogumise valdkonnas, sh nendega, kes on taotlejariikidest, kolmandatest riikidest või rahvusvahelistest organisatsioonidest.

⁷ Art. 49. Ametiasutus on avatud nende riikide osalusele, kes on allkirjastanud leppe Euroopa Ühendusega, millega nad võtavad vastu ja rakendavad ühenduse seadusi asjakohase määrusega kaetud valdkonnas. Lõplikud plaanid koostatakse nende lepete vastavate sätete järgi, täpsustades eriti laadi, ulatust ja viisi, kuidas need riigid ametiasutuse töös osalema hakkavad, sh sätted, mis puudutavad osalemist ametiasutuse hallatavates võrgustikes, lisamist kompetentsete organisatsioonide loendisse, kellele ametiasutus võib usaldada teatud ülesannete täideviimise, finantspanuseid ja personali.

⁸ ELi liikmesriikide ja EFSA vahelise koostöö ja võrgustikutöö strateegia, detsember 2006, EFSA veebileht, vt <http://www.efsa.europa.eu/en/keydocs/docs/msstrategy.pdf>

⁹ ELi liikmesriikide ja EFSA vahelise koostöö ja võrgustikutöö strateegia vahepealne läbivaatamine, vt http://www.efsa.europa.eu/cs/BlobServer/DocumentSet/mb181208_item8_doc6a_Interim_review.pdf?ssbinary=true

12. Selleks et EFSA saaks läbi viia üldist riskihinnangut ja kommunikatsiooni missiooni, aidata ELi riskihaldureid ja tagada kõige stabiilsem teaduslik baas meetmetele kaitsmaks tervist ja säilitamaks Euroopa toidusüsteemi usaldusväärsust, on EFSA seoses oma rahvusvaheliste tegevustega määranud järgmised neli olulist eesmärki.

I ELi toetamine rahvusvaheliste kohustuste täitmisel

13. EFSA pakub komisjonile tuge rahvusvahelistes programmides ja kohustuste täitmisel. EFSA määratles ja prioriseeris koos komisjoniga olulisimad Codex-komiteed, kes võiksid EFSA abi vajada.¹⁰ Kõige rohkem osalevad EFSA eksperdid Codexi valitsusvahelistes *ad hoc*-meeskondades, mis tegelevad mikroobidevastase resistentsuse ja biotehnoloogial põhineva toiduga ning samuti ollakse abiks komiteedes. Lisaks ühenduse abistamisele võimaldab EFSA seotus Codex Alimentariusega institutsioonil prognoosida WHO/FAO rahvusvaheliste riskihindamise organite teaduslikke tegevusi, sest mitmed nende algatused pärinevad Codexi initsiatiivist.

14. EFSA abistas ka komisjoni, olles toeks komisjoni aruteludes organisatsioonides WTO, EPPO, IPPC, OIE, WHO ja FAOga ning kahepoolsetel läbirääkimistel kolmandate riikidega, pakkudes teaduslikku baasmaterjali ühenduse seisukohtade kinnitamiseks, lõppeesmärgiga abistada komisjoni oma rahvusvaheliste kohustuste täitmisel.

15. Ühendus on käivitanud paljud kahe- ja mitmepoolsed tegevused, mis on EFSA tegevuste ja kohustuste jaoks olulised, sh Atlandi-ülese majanduspartnerluse ja eriti riskihindamise arutelul ning üleilmse riski arutelul, kus EFSA juba osales.

16. EFSA abistas komisjoni teadusalaste koolitusprogrammidega Mercosuri riikides ja Aasias eesmärgiga kasvatada teadlikkust riskihinnangutest ning nende hulgast ja viimaks aidata importivatel riikidel mõista EFSA riskihalduse meetmete teaduslikku tausta ja neil neid täita. Näiteks tegi EFSA hiljuti komisjoni palvel koostööd Vene ekspertidega, parandades nende kompetentsust ja kasvatades teadlikkust teadusliku teabe vallas, mis puudutab pestitsiidide jääkainete maksimaalseid määrasid Euroopas.

17. ELi laienemise raames teeb EFSA koostööd kandidaat- ja ühinemiseelsete riikidega, et kasvatada teadmust EFSA tööst, jagada kompetentsi, luua teabevahetusmehhanisme ja kaasata riikide ametiasutusi kriisi koordineerimise õppustesse. Koostöös komisjoniga on EFSA hõlmatud Euroopa naabruspoliitika kavaga ja teeb hetkel koostööd Horvaatia, Türgi ja Endise Jugoslaavia Vabariigi Makedooniaga ning Lääne-Balkani viie võimaliku kandidaatriigiga (Serbia, Albaania, Montenegro, Kosovo ning Bosnia ja Hertsegoviina)¹¹. Need tegevused puudutavad kõiki EFSA tegevusvaldkondi ja EFSA jätkab komisjoni toetamist nende programmide täitmisel eesmärgiga tugevdada teaduslikku koostööd ja võrgustumist.

Olulisimad algatused

- Mitmepoolsel tasandil

- o Koos komisjoniga defineerida ja prioriteerida ELi delegatsioonide tugi rahvusvahelistel valitsuste tippkohtumisel näiteks Codexi valitsuste meeskondadele, kuid vajadusel ka EPPO, IPPC, OIE, Euroopa Nõukogu ja OECD ja seotud ettevalmistavate tegevuste korral¹².
- o Luua tugevam alus koostööks rahvusvaheliste organitega, uurida koos komisjoniga EFSA tegevuste sobiva raamistamise võimalikkust, vaadates üle eksisteerivad kokkulepped, mis puudutavad teadus- ja tehnikaalase teabevahetuse suurendamist.

¹⁰ Codexi pestitsiidijääkide, toidu saasteainete, toidulisandite, toiduhügieeni, analüüsides ja proovide võtmise meetodite, eritoitumisel kasutatavate toitude toitude komiteed.

¹¹ Ühinemiseelne rahastamisvahend (IPA)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0093:EN:PDF>

¹² Näiteks abistada komisjoni, pakkudes seisukohtadeks enne rahvusvahelisi tippkohtumisi teaduslikke või tehnilisi soovitusi.

- Kahepoolset tasandil

- Määratleda ja prioriteerida EFSA tugi ühenduse tegevustele ja eriti sellistele tegevustele, mis on seotud Atlandi-ülese riskihindamise aruteludega ja üleilmse riskihindamise aruteludega¹³, ühinemis- ja naabrusprogrammidega.
- Juriidilises ja institutsionaalses raamistikus tehakse koostööd komisjoniga, et kindlaks määrata sobivad koostöö alused nende organitega, kes täidavad EFSA-le sarnaseid ülesandeid kolmandates riikides lihtsustamaks koostööd ja teabevahetust EFSA tegevusvaldkondades.¹⁴

II Tagada juurdepääs rahvusvahelisele teadusteabele ja andmetele, et pakkuda riskihinnangute ja uute riskide identifitseerimiseks kindlat alust

18. EFSA koostööle ja võrgustumisele liikmesriikidega ja mitmete riskide üleilmse ohu identifitseerimisele teeb EFSA juba koostööd rahvusvaheliste ja kolmandate riikide organisatsioonidega. Eesmärk on võrgustumise abil jagada teadmisi, hõlbustada juurdepääsu teaduslikule oskusteabele, andmetele, parimatele praktikatele ja Euroopast väljaspool asuvatele uurimiskeskondadele, võimaldades EFSA-l panna alus teaduslikule tippkeskusele ja sidususele, edendades samaaegselt üleilmset sünergia.

19. Nagu EFSA asutamismääruses ette nähtud (artikkel 33), paneb EFSA aluse andme- ja teabekogumise koostööle sellistes valdkondades nagu toidu tarbimine, bioloogilise riski sagedus ja levik, toidu ja sööda saasteained, jääkained ja teistes vajalikes andmevaldkondades, et institutsioon saaks oma mandaati täide viia. Sellest seisukohast vaadatuna on EFSA juba mitmepoolsete tegevustega hõlmatud. Rahvusvahelise Toidukemikaalide Ohutuse Kontaktühenda abil on institutsioon saanud vahetada teavet bisfenool A ja melamiini kohta, tehes tihedalt koostööd Euroopa Komisjoni, Austraalia ja Uus-Meremaa Toidustandardi Ametiga, Kanada Tervishoiuametiga, Jaapani Toiduohutuskomisjoniga, USA Toidu- ja Ravimiametiga ja Uus-Meremaa Toidu- ja Ravimiametiga. Sellised platvormid saavad olulisteks foorumiteks tulevase koostöö ja teabe, andmete ja kogemuste jagamiseks.

20. EFSA edendab ka koostööd rahvusvaheliste organisatsioonide ja kolmandate riikide agentuuridega, et tuvastada uusi riske ning muutuvaid riskiolukordi. See aitas ennustada üleilmsete riskide mõjusid Euroopale, näiteks koos WHO, OIE ja FAOga linnugripi ohu küsimust. Selline koostöö muutub üha olulisemaks tulevikus, kui tegeletakse uute või uuesti esilekerkivate riskidega, mille põhjusteks on üleilmne kaubandus, rahvusvaheline reisimine ja migratsioon, kliimamuutus ning uued tehnoloogiad. EFSA korraldas juba ühiskonverentsi koos WHO ja FAOga, et analüüsida uusi probleeme, mille põhjus on kliimamuutuse mõju toiduohutusele ja toitumisele. EFSA on osaline ka WHO Infosani võrgustikus ja tihedalt seotud selle hädaprotseduuridega. EFSA suutlikkust pakkuda hädaolukorra/kriisi ajal teadustuge parandab suuresti selliste ühenduste ja sellise koostöö rajamine rahvusvaheliste organisatsioonidega, et oleks kohene juurdepääs andmetele ja muule teabele.

21. Kahepoolset tasandil on EFSA siiani sõlminud ühe ametliku lepingu, mis hõlbustab teabevahetust USA Toidu- ja Ravimiametiga¹⁵, mis peamiselt tagab konfidentsiaalsuseeskirjade austamise. See kasvatas teabevoolu mahtu. Leping on osa lepingute hulgast, mis on mõeldud Atlandi-ülese majanduspartnerluse käivitamiseks¹⁶. EFSA näeb ette, et täiendavad kokkulepped võiksid olla kasulikud. Institutsioon ja Euroopa Komisjon uurivad nende teostatavust EFSA asutamismääruse kontekstis ja koostööks saadavalolevaid juriidilisi instrumente, mis eksisteerivad Euroopa tasandil teaduse ja tehnoloogia valdkonnas kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Olulisimad algatused

- Prioriteetsetes valdkondades koostada kokkulepped, kasutades eksisteerivaid juriidilisi instrumente, et kindlustada ja pakkuda kindlat alust andme- ja muule teabevahetusele vastavate rahvusvaheliste ja

¹³ Hõlmab Atlandi-ülese partnerluse riike ja lisaks neile muid kolmandate riikide riskihinnangu organeid.

¹⁴ Leping ühenduse ja näiteks Uus-Meremaa, Leping, Austraaliaga jne.

¹⁵ EFSA ning Toidu- ja Ravimiamet tihedavad toiduohutuse koostööd, EFSA veebileht, juuli 2007, vt http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_1178621165446.htm

¹⁶ Atlandi-ülene partnerlus http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/october/tradoc_111712.pdf

kolmandate riikide organitega eesmärgiga pakkuda kõikehõlmavat alust riskihinnangutele ja uutele riskitegevustele.

- Panna alus rahvusvahelisele koostööle ja uurida mehhanisme, et hõlbustada kiiret teabe- ja andmevahetust parandamaks EFSA võimekust pakkuda hädaolukorras riskihalduritele tuge.

III Riskihindamises osalemine rahvusvahelisel tasandil

22 Mitmed rahvusvahelised organisatsioonid korraldavad riskihindamisi samades valdkondades, kus EFSA tegutseb. EFSA on juba seotud riskihindamistegevustega rahvusvahelisel tasandil, sest mitmed EFSA paneelidesse ja komiteedesse kuuluvad juhtivad Euroopa teadlased ja personal on seotud JMRA, JMPRI ja JECFA rahvusvaheliste riskikomiteede ja töögruppide tegevustega. Samamoodi kutsutakse EFSA eksperte isiklikul tasandil osalema nendes riskihindamistegevustes, mida korraldavad OIE, IPPC, WHO, EPPO ja OECD. Selline osalus on jätkuvalt oluline ka tulevikus, kui on soovitatav, et need komiteed võtaksid Euroopa meetodeid, andmeid ja parimaid praktikaid endiselt arvesse ning et EFSA töö käigus oleks võimalik olla täielikult teadlik nende tegevustest.

23. EFSA võtab nende organite arvamust arvesse, analüüsides siiski samal ajal probleemi Euroopa perspektiivist, et tagada tehtud töö tulemusena saadud EFSA teadusliku nõuande üldine sõltumatus ja asjakohasus Euroopa kontekstis. Näiteks on EFSA pidanud nende organitega läbirääkimisi (JECFAga aflatoksiini teemal), et tuvastada, kuidas riskihinnangute, teabe ja andmete jagamist saaks korraldada ja kasutada ühise kasu saamiseks. EFSA on loonud tihedad töised sidemed nende organite sekretariaatidega, et mõlemad oleksid täielikult teadlikud üksteise tegevustest. Selle edasiarendamine aitab lõpuks kaasa pingutuste dubleerimise ärahoidmisele ja vähendab asjatut vasturääkivust.

24. EFSA on ka oma riskihinnangutest saatnud eelteate kohe enne avaldamist ja embargost lähtuvalt, kui võib avalduda rahvusvaheline mõju USFDA, USDA, FSANZi, USEPA, Jaapani Toiduohutuse Komitee, Kanada Tervishoiuameti, WHO, OIE ja FAO rahvusvahelistele kontoritele.

25. Koostöö rahvusvaheliste organitega on samuti rajatud spetsiifilistele probleemidele. Näiteks on EFSA teinud lähedalt koostööd WHOga *Enterobacter sakazakii* bakteri leidumise teemal imikute toidus ja WHO ning ECDCga mikroobidevastase resistentsuse küsimuses. Kui märkimisväärset riskihindamist on korraldanud kolmas riik, on EFSA saatnud asjakohaseid eksperte osalema esialgsetel aruteludel, tagades samaaegselt arutelude tulemusena koostatud teadusarvamuse üldise sõltumatuse, näiteks teaduskomitee töö loomade kloonimisel, kus EFSA saatis Ravimi- ja Toiduameti eksperdi esialgsetele töögrupi diskussioonidele.

26. Kollokviumite ja konverentside kaudu on EFSA-l olnud võimalus jagada teavet ja arutleda rahvusvaheliste ekspertidega oluliste riskihindamise ja teaduslike probleemide üle ja selle dialoogi käigus on rajatud konsensuse vundament lähenemiste ja metodoloogiate küsimustes, näiteks keskkonnariski hindamine, riskikasud, kantserogeensete ja genotoksiliste ainetega tegelemine.

27. EFSA jätkab nende tegevuste põhjal eesmärgiga neid tegevusi mõjutada, neisse panustada ja neist õppida, võttes aluseks oma arutelud rahvusvahelistel riskihinnangu foorumitel, propageerides metodoloogiate harmoneerimist ja suunamist ning säilitades oma koha rahvusvahelise riskihindamise mõtiskluste eesotsas.

28. Rahvusvahelise koostöö abil prognoosib EFSA uusi riskihindamise metodoloogiaid ja selgitab välja uue teadusteadmise- ja tehnoloogiate asjakohasuse, arvestades sealjuures praeguseid riskihindamispraktikaid.

Olulisimad algatused

- JECFA, JMPR, JEMRA OIE, IPPC ja EPPO institutsioonide ning kolmandate riikide agentuuridega eksisteerivast koostööst lähtuvalt intensiivistada vastavalt vajadusele selliseid tegevusi nagu riskihindamise plaanimine, andmepäringud ja teabe jagamine, mida kasutatakse riskihindamiseks.

- Määratleda tulevased riskihindamisprioriteedid rahvusvahelisel tasandil ja kasutada maksimaalselt riskihindamisi, mida korraldavad rahvusvahelised, regionaalsed ja kolmandate riikide organid, säilitades sellest hoolimata Euroopa teadusliku nõuande sõltumatuse.
- Defineerida ja prioriseerida koostöös komisjoniga EFSA osalus sellistes algatustes nagu riskihindamise juhuste koostamine ja riskihindamise metodoloogiate harmoneerimine rahvusvahelisel tasandil.

IV Propageerida sidusust riskikommunikatsioonis ja suurendada teadlikkust EFSA tegevustest rahvusvahelisel tasandil

29. EFSA rahvusvahelised tegevused seoses kommunikatsiooni ja suhtlusega keskenduvad kahele peamisele eesmärgile: tihendada koostööd, et suurendada teadlikkust EFSA rollist ja selgitada nende rolli teadusliku aluse pakkumisel, Euroopa Ühenduse meetmete koostamisel toidu- ja söödaohutuse, toitumise, loomade tervishoiu ja heaolu, taimetervise ja taimekaitse valdkondades.

30. Suurema sidususe saavutamiseks on EFSA alates 2003. aastast koos Euroopa riiklike toiduohutuse asutustega arendanud koostööd riskikommunikatsiooni valdkonnas.

31. Samasugusel viisil on EFSA hakanud kontakte looma ka kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organite kommunikatsiooniosakondadega, vahetades teavet ning jagades kogemusi küsimustes, mis on rahvusvahelise dimensiooniga.

32. Seda tööd toetab EFSA eelteate süsteem, mis seisneb usaldusväärsete partnerite teavitamises valitud riskihindamistest ja pressimaterjalidest vahetult enne nende avaldamist. Eesmärk on teavitada rahvusvahelisi partnereid tulevastest avalikest teadaannetest ja propageerida sidusust riskikommunikatsiooni lähenemise küsimuses, näiteks seoses probleemidega, millega kaasneb märkimisväärne rahvusvaheline meediahuvi, nagu aspartaam.

33. EFSA on osalenud rahvusvahelistel riskikommunikatsiooni konverentsidel, et jagada kogemusi, leida häid praktikaid ja soodustada vastastikust mõistmist. EFSA lähtub sellest rahvusvahelisest koostööst ja arendab veelgi enam võrgustikke rahvusvaheliste ja kolmandate riikide organisatsioonide kommunikatsiooni- ja suhtlusosakondade vahel, kelle tegevusvaldkonnad on EFSA valdkondadega sarnased.

34. Kommunikatsioonitegevuste abil tõstab EFSA veelgi enam teadlikkust ja arusaama EFSA rollist ja väljunditest rahvusvahelisel tasandil ning kasvatab kasutusele võetud Euroopa meetmete teadusliku aluse usaldusväärsust valdkondades, mis kattuvad EFSA tegevusvaldkondadega.

Olulisimad algatused

- EFSA jätkab oma eksisteerivaid kommunikatsioonitegevusi, mis on seotud ühist ja üleilmset huvi pakkuvate riskihindamistegevustega. Koos rahvusvaheliste partneritega jagatakse teavet ja õpitakse kommunikatsioonitegevustest ning arendatakse ka parimaid praktikaid.
- EFSA jätkab eksisteerivat teabevahetuse praktikat, sh eelteavitamist teatud probleemide korral ja eelhoiatusi oluliste avalike teadaannete korral enne nende avalduste avalikustamist ning teabejagamist ja sidemete loomist partneritega uute ning päevakorraliste EFSA tööga seotud probleemide valdkonnas, kui need probleemid avaldatakse meedias/Internetis.
- EFSA soodustab rahvusvahelise platvormi rajamist teabe ja kogemuste vahetamiseks ning ühiste praktikate koostamiseks, et aidata kaasa sidususe tagamisele riskikommunikatsioonis.

Ajakava ja arengute ülevaade

mb 29 01 09 üksus 8 doc 5 – Rahvusvahelised tegevused

35. See dokument on rahvusvaheliste tegevuste palju üksikasjalikuma plaani aluseks, mis lisatakse EFSA iga-aastasesse haldusplaanide dokumenti ning mida kasutatakse aruteludes komisjoniga, kui koostatakse institutsiooni rahvusvahelisi tegevusi institutsiooni juriidilises ja institutsionaalses raamistikus. See vaadatakse üle 2,5 aasta pärast või vajadusel, et see peegeldaks EFSA Strateegilise plaani 2009–2013 igasuguseid ülevaatusi.

Lisa I

Terminoloogia

ECDC	Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus
EPPO	Euroopa ja Vahemeremaade Taimekaitseorganisatsioon
FAO	ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon
FSANZ	Austraalia ja Uus-Meremaa toiduainete standardid
IPCC	Valitsustevaheline kliimamuutuse rühm
IPPC	Rahvusvaheline taimekaitsekonventsioon
JECFA	FAO/WHO ühine ekspertkomitee saasteainete ja toidulisandite alal
JEMRA	FAO/WHO ühiskoosolekud mikrobioloogiliste riskide hindamise alal
JMPR	FAO/WHO ühiskoosolekud pestitsiidijääkide alal
JRC	Teadusuuringute Ühiskeskus
NZFSA	Uus-Meremaa Toiduohutusamet
OECD	Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon
OIE	Maailma Loomatervishoiu Organisatsioon
USDA	Ameerika Ühendriikide Põllumajandusministeerium
USEPA	Ameerika Ühendriikide Keskkonnakaitseamet
USFDA	Ameerika Ühendriikide Toidu- ja Ravimiamet
WHO	Maailma Tervishoiuorganisatsioon
WTO	Maailma Kaubandusorganisatsioon

Olulisimad algatused, tegevused ja edunäitajad seoses EFSA rahvusvaheliste tegevustega – strateegiline lähenemine

Selles lisas on teave vahetegevustest, mille abil viiakse täide EFSA rahvusvaheliste tegevuste – strateegilise lähenemise iga eesmärgi olulisimad algatused. Need vaadatakse igal aastal üle ja lisatakse iga-aastaselt haldusplaanide dokumenti

Esimene eesmärk: toetada ELi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel – mitmepoolne tasand		
Olulisimad algatused	Tegevused	Edu näitajad
<p>Mitmepoolsel tasandil</p> <p>Koos komisjoniga defineerida ja prioriteerida ELi delegatsioonide tugi rahvusvahelistel valitsuste tippkohtumisel näiteks Codexi valitsuste meeskondadele, kuid vajadusel ka EPPO, IPPC, OIE, Euroopa Nõukogu ja OECD ja seotud ettevalmistavate tegevuste korral¹⁷.</p> <p>Lua tugevam alus koostööks rahvusvaheliste organitega, uurida koos komisjoniga EFSA tegevuste sobiva raamistamise võimalikkust, vaadates üle eksisteerivad kokkulepped, mis puudutavad teadus- ja tehnikaalase teabevahetuse suurendamist.</p>	<p>Mitmepoolsel tasandil</p> <p>Arutleda Euroopa Komisjoniga prioriteetide üle ja koostada kokkulepitud raamistik, mis sisaldab loetelu EFSA osalemistest ja abiandmistest ning määratleda koos komisjoniga nende tegevused, et rajada EFSA alust teaduslikule ja tehnilisele vahetusele hargmaises kontekstis – 2009. aasta lõpuks.</p>	<p>Mitmepoolne</p> <p>Raamistikus jõutakse kokkuleppele ja see rajatakse.</p>

¹⁷ Näiteks abistada komisjoni, pakkudes enne rahvusvahelisi tippkohtumisi teaduslikke või tehnilisi soovitusi seisukohtadeks.

Esimene eesmärk: toetada ELi rahvusvaheliste kohustuste täitmisel – kahepoolne tasand		
Olulisimad algatused	Tegevused	Edu näitajad
<p>- Kahepoolisel tasandil</p> <p>Määratleda ja prioriteerida EFSA tugi ühenduse tegevustele ja eriti sellistele tegevustele, mis on seotud Atlandi-ülese riskihindamise aruteludega ja üleilmse riskihindamise aruteludega¹⁸, ühinemis- ja naabusprogrammidega.</p> <p>Juriidilises ja institutsionaalses raamistikus tehakse koostööd komisjoniga, et kindlaks määrata sobivad koostöö alused nende organitega, kes täidavad EFSA-le sarnaseid ülesanded kolmandates riikides, et lihtsustada koostööd ja teabevahetust EFSA tegevusvaldkondades.¹⁹</p>	<p>Kahepoolse tasandi tegevused</p> <p>Arutleda Euroopa Komisjoniga prioriteetide üle ja arendada kokkulepitud raamistik, et rajada EFSA alus teaduslikule ja tehnilisele vahetusele kahepoolses kontekstis – 2009. aasta lõpuks.</p>	<p>Kahepoolne</p> <p>Raamistikus jõutakse kokkuleppele ja see rajatakse.</p>

¹⁸ Hõlmab Atlandi-ülese partnerluse riike ja lisaks neile muid kolmandate riikide riskihinnangu organeid.

¹⁹ näiteks sellised lepped, mis on sõlmitud Ühenduse ja Uus-Meremaa või Austraalia vahel jne.

Teine eesmärk: tagada juurdepääs rahvusvahelisele teadusteabele ja andmetele, et pakkuda riskihinnangute ja uute riskide identifitseerimiseks kindlat alust		
Olulisimad algatused	Tegevused	Edu näitajad
<p>Prioriteetsetes valdkondades koostada kokkulepped, kasutades eksisteerivaid juriidilisi instrumente, et kindlustada ja pakkuda kindlat alust andme- ja muule teabevahetusele vastavate rahvusvaheliste ja kolmandate riikide organitega eesmärgiga pakkuda kõikehõlmavat alust riskihinnangutele ja uutele riskitegevustele.</p> <p>Panna alus rahvusvahelisele koostööle ja uurida mehhanisme, et hõlbustada kiiret teabe- ja andmevahetust parandamaks EFSA võimekust pakkuda hädaolukorras riskihalduritele tuge.</p>	<p>Koostada kava ja ülevaade kasulikest andmeallikatest, mida kasutada andmevahetuseks asjakohaste kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, kes on eriti seotud riskihindamise ja uute riskitegevustega – 2010. aasta lõpuks.</p> <p>Lua aktiivselt kontakte, kes vastutavad andmekogumise ja -hindamise eest ning kes on seotud hädaolukordade lahendamistega rahvusvahelistes ja kolmandate riikide organisatsioonides – 2010. aasta alguseks.</p>	<p>Koostatud on laiaulatuslik ülevaade kasulikest andmeallikatest</p> <p>Kontaktid on loodud ja vahetused toimuvad</p>

Kolmas eesmärk: riskihindamises osalemine rahvusvahelisel tasandil		
Olulisimad algatused	Eesmärgi saavutamise tegevused	Edu näitajad
<p>JECFA, JMPR, JEMRA OIE, IPPC ja EPPO institutsioonide ning kolmandate riikide agentuuridega eksisteerivast koostööst lähtuvalt intensiivistada vastavalt vajadusele selliseid tegevusi nagu riskihindamise plaanimine, andmepäringud ja teabe jagamine, mida kasutatakse riskihindamiseks.</p> <p>Määratleda tulevased riskihindamisprioriteedid rahvusvahelisel tasandil ja kasutada maksimaalselt riskihindamisi, mida korraldavad rahvusvahelised, regionaalsed ja kolmandate riikide organid, säilitades sellest hoolimata Euroopa teadusliku nõuande sõltumatuse.</p> <p>Defineerida ja prioriseerida koostöös komisjoniga EFSA osalus sellistes algatustes nagu riskihindamise juhuste koostamine ja riskihindamise metodoloogiate harmoneerimine rahvusvahelisel tasandil.</p>	<p>Igal aastal jagatakse JEMRA, JECFA, JMPR sekretariaatidega (OIE, IPPC, EPPO) riskiplaneerimise teavet, määratletakse prioriteedid ja hinnatakse EFSA töö mõjusid – 2009. aasta septembri alguses.</p> <p>Kolm igakuist riskihindamise tegevustega seotud teabevahetust rahvusvaheliste komisjonide sekretariaatidega, et kindlaks määrata andmevahetuse ja koostöö võimalused – 2009. aasta lõpuks.</p> <p>Osaleda EÜ ja teistes algatustes, et propageerida riskihindamise meetodite harmoneerimist ja sellest lähtuvalt otsida aktiivselt koostöövõimalusi rahvusvaheliste partnerite ja organitega – kestev.</p>	<p>Plaanimine ja prioriseerimine, võttes arvesse rahvusvaheliste riskihindamisorganite tegevusi – 2009. aasta lõpuks.</p> <p>Vahetused toimuvad, vahetatakse edukat koostööd rahvusvaheliste riskihindamisorganitega – 2009. aasta lõpuks.</p> <p>Toimuvad rahvusvahelised harmoneerimistegevused ja töötatakse spetsiifilise harmoneerimisprojektidega.</p>

Neljas eesmärk: propageerida sidusust riskikommunikatsioonis ja suurendada teadlikkust EFSA tegevustest rahvusvahelisel tasandil		
Olulisimad algatused	Tegevused	Edu näitajad
EFSA jätkab oma eksisteerivaid kommunikatsioonitegevusi, mis on seotud ühist ja üleilmset huvi pakkuvate riskihindamistegevustega. Koos rahvusvaheliste partneritega jagatakse teavet ja õpitakse kommunikatsioonitegevustest ning arendatakse ka parimaid praktikaid.	Veelgi enam tihendada regulaarset dialoogi kolmandate riikide toiduametite kommunikatsiooni- ja suhtlusosakondadega, pannes aluse virtuaalsele parimate praktikate ja riskikommunikatsiooni tendentside vahetusele – 2009. aasta lõpuks.	Rajatakse virtuaalne ektranet rahvusvaheliste ja kolmandate riikide organite kommunikatsiooni- ja suhtlusosakondade vahel, millele on juurdepääs EFSA-l ja liikmesriikidel.
EFSA jätkab eksisteerivat teabevahetuse praktikat, sh eelteavitamist teatud probleemide korral ja eelhoiatusi oluliste avalike teadaannete korral enne nende avalduste avalikustamist ning teabejagamist ja sidemete loomist partneritega uute ning päevakorraliste EFSA tööga seotud probleemide valdkonnas, kui need probleemid avaldatakse meedias/Internetis.	Kinnitada eelteadete ja riskikommunikatsiooni vahetuse poliitika – 2009. aasta juuniks.	Kokkulepitud kriteeriumite alusel koostatakse poliitika ning partnerid on korraldustest teadlikud.
EFSA soodustab rahvusvahelise platvormi rajamist teabe ja kogemuste vahetamiseks ning ühiste praktikate koostamiseks, et aidata kaasa sidususe tagamisele riskikommunikatsioonis.	Iga-aastane töötuba koos olulisimate organisatsioonidega, kus vaadatakse üle nende riskikommunikatsiooni tööriistad ja meetodid, rajatakse võrgustikku ja tihendatakse koostööd – 2011. aasta keskpaigaks.	Edukad töötoad, kus määratakse kindlaks olulisimad tegevused edaspidise jagamise tarbeks.